

[Pürschel.]

dig, at de blev dør ved den sidste Lov, vi gennemførte om disse Spørgsmaal i 1925. Det blev meget nøje overvejet, og man var enig om, at disse Sager skulde blive liggende under dette Ministerium for derigennem at bevare den Tilknytning til Moderkirken her i Danmark, som det er naturligt, at den grønlandske Kirke bevarer; og at Skoleundervisningen da maa høre under Kirkeministeriet, ligger i, at den oppe i Grønland er saa nøje sammenhørende med de kirkelige Embedsmænd, at den overhovedet ikke lader sig skille derfra. Det er altsaa en Ting, Lovgivningsmagten har fæstnet sig ved noget mere end almindeligt. Det kan man navnlig se af Tillæg A. til Rigsdagstidende 1904—05, Sp. 3194; jeg skal ikke citere, hvad der staar, men kun nævne, at det, man siger, er, at man vil have, at Lovgivningsmagten skal beskæftige sig noget mere med disse Sager, end det sker gennem den rent forudsætningsvise Behandling, der sker paa Finansloven, og denne Ordning er, som sagt, opretholdt siden.

Men der er en Ting til, som jeg særlig vil beklage i Forbindelse med dette. Det er, at man har gjort det, uden at Sagen har været forelagt for det grønlandske Udvalg. Det drejer sig her om et principielt Spørgsmaal af vidtrækkende Betydning, og efter det, der fra alle Sider var Forudsætningen i sin Tid ved Oprettelsen af det grønlandske Udvalg, burde dette Spørgsmaal efter min Opfattelse, og jeg tror, jeg her kan tale paa Udvalgets Vegne, have været forelagt Udvalget. Det er ikke første Gang, man i Udvalget mener at have nogen Grund til Utilfredshed, og jeg vil derfor, idet jeg nu taler for egen Regning, knytte nogle Bemærkninger dertil. Jeg vil gerne henlede baade Ministeriets og Rigsdagens Opmærksomhed paa dette Spørgsmaal. Man bør efter min Mening ikke undervurdere den Betydning, der ligger i, at man har et Grønlandsudvalg. Vi staar her over for et Samfund, der er under en stærkere administrativ Styrelse end nogen anden Del af den danske Stat, og under stærkere administrativ Styrelse end vist de fleste Dele af de civiliserede Stater, der overhovedet findes, et Samfund, som paa den anden Side er i stærk Udvikling, og hvor der derfor ganske naturligt er forskellige Meninger om, i hvilken Retning Udviklingen skal gaa, og hvorledes den bedst fremmes, et Samfund endelig, der ganske mangler en Repræsentation i den danske Rigsdag og derfor er udelukket fra

det, som alle andre Dele af det danske Rige kan, nemlig gennem deres Rigsdagsmænd at henlede Opmærksomheden paa et eller andet Forhold. Og naar man ser de mange Henvendelser, som Grønlandsudvalget mellem Aar og Dag modtager, saa fra den ene og saa fra den anden i den grønlandske Befolkning, og fra de bedste i den grønlandske Befolkning, saa bør man efter min Mening, som jeg sagde før, ikke undervurdere den Betydning, som Grønlandsudvalget har ved at være en Slags Sikkerhedsventil og derigennem bidrage til Bevarelsen af det gode Forhold mellem den grønlandske Befolkning og Danmark, som vi har Lov til at glæde os over, og som — det ønsker jeg gerne at sige, for at det ikke paa nogen Maade skal mistydes, hvad jeg siger: som jeg mener den nuværende Direktør for Grønlands Styrelse har en ikke uvæsentlig Del af Æren for.

Dernæst vil jeg gerne gøre nogle politiske Bemærkninger. Det er jo saaledes, at naar man rationerer Folk visse Goder, løber man ogsaa den Risiko, at naar Rationen tilfalder dem, udnytter de den fuldt ud, og naar man nu her i dette Ting har rationeret Medlemmernes Talefrihed, er det paa den anden Side meget fristende at benytte den Ration, der tilfalder en; og jeg har jo noget tilbage endnu af den Tid, der tilmaales et ganske almindeligt, menigt Medlem, der naturligvis ikke gør sig noget som helst Haab om ved sine Bemærkninger at fremkalde en Reaktion fra saa fornemme Folk som Ordførere i denne Sal.

Jeg siger dette, for at det ikke skal blive misforstaaet. Jeg lider ikke af Højhedsvanvid. Jeg kender den ringe Betydning, der fra en Ordførers ophøjede Stade maa tillægges det, som menige Medlemmer siger. Jeg kender den, fordi jeg er blevet belært om den af en af de nyavancerede Ordførere; jeg tror ikke, de andre har samme Opfattelse, men det er jo ham, der er den stærkeste, derfor er det naturligt, at han giver den smukke Tone an. (*Christmas Møller*: Men vi retter os ikke efter den). Jeg er jo nødt til at gøre det som det ringe menige Medlem, jeg er.

Det er ganske interessant at høre, at man fra socialdemokratisk Side i Dag har berørt Monopolstillingen med en tydelig Uvilje over for Monopoler. Det kunde være fristende at undersøge, om denne Uvilje nu ogsaa gælder alle Monopoler, om den f. Eks. gælder Fagforeningsmonopolet. Jeg er tilbøjelig til at tro, at det gør den ikke, for der har netop under